

Pamatinformācija par projektu ilgtspējas nodrošināšanu

Publicēts: 27.03.2020.

Kad sākas projekta ilgtspējas nodrošināšana un projekta pēcieviešanas uzraudzība?

Kad Finansējuma saņēmējs ir pabeidzis projekta aktīvo ieviešanas posmu, sasniedzis projektā noteikto mērķi un rezultātus, kā arī no Atbildīgās iestādes ir saņēmis pēdējo maksājumu, tiek uzsākta projekta ilgtspējas nodrošināšana.

Finansējuma saņēmējs nodrošina projekta darbību ne tikai projekta pēcieviešanas uzraudzības periodā, bet visā projekta dzīves ciklā, kuras ietvaros tiek nodrošināta sasniegtā mērķa un radīto rezultātu (piemēram, atjaunotās vai no jauna izveidotās infrastruktūras) izmantošana, atbilstoši projektā paredzētajam.

Saskaņā ar attiecīgo Eiropas Savienības fondu [aktivitāti regulējošos MK noteikumus](#) noteikto un Eiropas Savienības fondu Finansējuma saņēmēju noslēgtās vienošanās par Eiropas Savienības fonda finansējuma saņemšanu projekta īstenošanai un mērķu, rezultātu sasniegšanai minēto, Finansējuma saņēmējs ir tieši atbildīgs par ilgtspējas nodrošināšanu un projekta rezultātu uzturēšanu piecus gadus pēc projekta pēdējā maksājuma veikšanas datuma, tas ir, īstenojot projekta pēcieviešanas uzraudzības periodu.

Der zināt!!!

Katram Finansējuma saņēmējam, pabeidzot projekta ieviešanas posmu, Atbildīgā iestāde nosūtīja vēstuli, kurā Finansējuma saņēmējs tika informēts par kopējām projekta izmaksām, kā arī par pēdējā maksājuma veikšanas datumu, kuru ir jāņem vērā, nosakot pēcieviešanas uzraudzības piecu gadu periodu.

[Vēstules paraugs!](#)

Piemērs: Atbildīgā iestāde saņēma no Finansējuma saņēmēja noslēguma maksājuma pieprasījumu, to izvērtēja un apstiprināja. Pamatojoties uz pieprasījumu un iesniegtajiem pamatojošiem dokumentiem, Atbildīgā iestāde 2014.gada 5.februārī pārskaitīja uz Finansējuma saņēmēja kontu noslēguma maksājumu.

Noslēguma maksājuma datums ir sākums pēcieviešanas uzraudzības periodam, kas turpinās 5 gadus. Attiecīgi šajā piemērā no 2014.gada 5.februāra līdz 2019.gada 5.februārim projektam ir noteikts projekta pēcieviešanas uzraudzības periods.

Ko Finansējuma saņēmējam ir jāievēro, lai nodrošinātu projekta ilgtspēju?

Lai neradītu/ novērstu riskus projekta ilgtspējai un izmaksātā Eiropas Savienības fondu finansējuma saglabāšanai, piemēram, savlaicīgi noteikt un novērst būtisko izmaiņu iespējamo rašanos, kā arī izvērtēt faktoros, kas var ietekmēt Eiropas Savienības fondu atbalsta līdzfinansējuma likmes pārskatīšanu, Finansējuma saņēmējam ir jānodrošina šādu prasību ievērošana (uzskaitītas svarīgākās prasības, uzskaitījums nav izsmeljošs):

>>> atturēties no darbībām, kas ietekmē projekta būtību (mērķi un rezultātus) vai ietekmē projekta īstenošanas nosacījumus (noteikumi, kuru izpilde bija jāievēro projekta apstiprināšanai, kā arī noteikumi, kuri jāievēro projekta īstenošanas laikā), piemēram:

- izmantot projekta ietvaros iegādātās vai radītās vērtības, vai citus projekta rezultātus tikai projektā paredzētajiem mērķiem;
- nodrošināt, ka projekta ietvaros iepirktie vai radītie pamatlīdzekļi atrodas projekta īstenošanas vietā;
- uzturēt un saglabāt projekta ietvaros iegādātās un radītās materiālās vērtības, un atjaunot tās ugunsgrēka, vētras, plūdu vai trešo personu prettiesiskas rīcības rezultātā bojātās materiālās vērtības u.c.;
- nodrošināt visu ar projekta īstenošanu (tai skatā arī pēcieviešanas uzraudzības periodā) saistīto dokumentu oriģinālu vai to atvasinājumu ar juridisku spēku glabāšanu līdz 2021.gada 31.decembrim;
- projekta ietvaros radīto pamatlīdzekļu norakstīšanu atbilstoši grāmatvedības prasībām un/vai uzņēmuma iekšējiem noteikumiem;
- sasniegt projekta uzraudzības radītāju sasniegšana, ja tos paredzēts sasniegt laikposmā pēc projekta ieviešanas posma noslēgšanās;
- horizontālo prioritāšu ieviešanas prasību ievērošana;

>>> nodrošināt, ka nav notikušas izmaiņas ar īpašumu, kas iegādāts vai radīts projekta īstenošanas laikā, vai nav notikusi Finansējuma saņēmēja produktīvas darbības pārtraukšana, piemēram:

- nodrošināt, ka projekta ietvaros iepirktie vai radītie pamatlīdzekļi nav atsavināti vai norakstīti, nav pārdoti, iemainīti, uzdāvināti, aizdoti, patapināti, izmesti, iznīcināti, iznomāti/izīrēti vai ieķīlāti un radīto vērtību īpašumtiesības ir joprojām Finansējuma saņēmējam;
- Finansējuma saņēmējs likvidēts maksātnespējas procesā vai pārtraucis saimniecisko darbību.

Der zināt!!!

Ja pēcieviešanas uzraudzības periodā ir radusies situācija, kas var ietekmēt projekta ilgtspēju vai tā rezultātus, Finansējuma saņēmējam ir laicīgi jāinformē Atbildīgā iestāde, lai novērstu atkāpes no projektā plānotā.

Finansējuma saņēmējiem, kuri īstenojoši ūdenssaimniecības projektu, piemērojot nolietojuma likmes pamatlīdzekļiem, ir jāpārliedz, ka tās ir atbilstošas projekta iesniegumam.

Kādas sekas var iestāties, ja Finansējuma saņēmējs nenodrošina projektu ilgtspēju?

Jebkura atkāpe no plānotā vai arī faktori, kurus nebija iespējams paredzēt projekta plānošanas un sagatavošanas posmā, izstrādājot tehniski ekonomisko pamatojumu un finanšu modeli, projektos ir vērtējamas kā izmaiņas un atkāpes no plānotā, attiecīgi ir nepieciešams izvērtēt izmaiņu ietekmi uz projekta mērķi un rezultātiem.

Ja Atbildīgā iestāde konstatē, ka pēcieviešanas periodā projektā ir pazīmes par būtiskām pārmaiņām, kuras var ietekmēt mērķi vai rezultātus, tad tās tiks izvērtētas, nepieciešamības gadījumā lūdzot Finansējuma saņēmējam iesniegt papildu informāciju.

Ņemot vērā MK noteikumos [Nr.740 minēto](#), kā arī pamatojoties uz Finanšu ministrijas kā Eiropas Savienības fondu Vadošās iestādes vadītāja apstiprinātām [vadlīnijām par finanšu korekcijas piemērošanu](#), Atbildīgā iestāde var lemt par Finansējuma saņēmējam izmaksātās atbalsta summas samazināšanu vai veikt pārvērtējumu piešķirtajai ES līdzfinansējuma atbalsta likmei.

Der zināt!!!

Ja pēcieviešanas uzraudzības pārskata sagatavošanas laikā Finansējuma saņēmējs ir konstatējis atkāpes no sasniegtajiem projekta rezultātiem, pēcieviešanas uzraudzības pārskatā nepieciešams norādīt detalizētu skaidrojumu un informāciju par turpmāko rīcību.

Atbildīgā iestāde izvērtējot izmaksu attiecināmību pēcuzraudzības laikā, ņem vērā Finansējuma saņēmēja sagatavotos skaidrojumus un papildu iesniegtos pierādījumus un Finanšu ministrijas [vadlīnijām par finanšu korekcijas piemērošanu 2.pielikumā minētos piemērus \(saraksts nav izsmelošs\)](#):

Vadlīniju 2. pielikuma punkts	Neatbilstības/ pārkāpuma apraksts	Finansu korekcijas apjoms
	Būtiskās pārmaiņas	
7. punkta a) apakšpunkts	Projektā nav iespējams veikt paredzētās darbības atbilstoši projekta mērķim, uzturēt projekta rezultātā radītos infrastruktūras objektus un nodrošināt projekta ilgtspēju pēc tā pabeigšanas.	100%

7. punkta c) apakšpunkt s	<p>Finansējuma saņēmējs ir pārtraucis savu produktīvo darbību, piem., uzņēmuma likvidācija (izņemot maksātnespēju), reorganizācija, pārvietošana un darbības pārtraukšana citu iemeslu dēļ.</p> <p><i>Finanšu korekcija netiek piemērota, ja īpašuma maiņa tiek veikta ar saistību pārņemšanu un tiek noOdrosināts, ka projekta darbība tiek turpināta un netiek traucēta, kā arī tiek ievēroti līgumā noteiktie nosacījumi.</i></p>	100%
7. punkta d) apakšpunkt s	<p>Par Eiropas Savienības fondu līdzekļiem iegādātā iekārta tiek pārdota un tā vietā nopirkta jauna iekārta projekta mērķa sasniegšanai. Lai arī projekta mērķi ir sasniegti, pārdodot veco iekārtu un nopērkot jaunu iekārtu, Finansējuma saņēmējs ir ieguvis peļņu, kas radījuši nepamatotu priekšrocību.</p>	Uz pārdošanas rēķina iegūtais labums
7. punkta e) apakšpunkt s	<p>Pēcuzraudzības laikā Finansējuma saņēmējs objektīvu iemeslu dēļ pārdod (atsavina) pamatlīdzekļus, kas iegādāti par Eiropas Savienības fondu līdzekļiem, bet pamatlīdzekļu ieguvējs nevēlas un neturpina projekta saistības.</p>	<p>Ja pamatlīdzekļi atsavināti:</p> <ul style="list-style-type: none"> · pirmo trīs gadu laikā – 100%; · ceturtajā gadā - 40%; · piektajā gadā – 20%.
7. punkta e) apakšpunkt s	<p>Finansējuma saņēmējs realizējot infrastruktūras uzlabošanas projektu (ceļa seguma maiņu) pēc tā pabeigšanas, nebeidzoties 5 gadu pēcuzraudzības periodam, realizē ūdenssaimniecības attīstības projektu, kura rezultātā tiek sabojāts infrastruktūras projekta veiktais ieguldījums ceļu seguma uzlabošanai un tādējādi tiek samazināta ceļu infrastruktūras projekta ietvaros radīto vērtību ilgtspēja.</p>	<p>100%</p> <p>par darbiem, kuri pārkļājas un tikuši apmaksāti dubultā.</p>
	Krāpšana vai citas nelegālās darbības	

10 .p un kt s	krāpšanas gadījumu piemēri detalizēti ir paskaidroti Eiropas Komisijas 2009.gada 18.februāra „Informatīvajā paziņojumā par krāpšanas pazīmēm attiecībā uz ERAF, ESF un KF” .	100% Finanšu korekciju piemēro izdevumiem, kas ir saistīti ar krāpnieciskām darbībām.
	Interesešu konflikts	
11 .p un kt s	Interesešu konflikts, kurš radies projekta pēcieviešanas laikā, tai skaitā ievērojot 2002.gada 25.apriļa likumā “Par interesešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” un 1995.gada 2.februāra likumā “Par nodokļiem un nodevām” un citā regulējumā noteikto attiecībā uz interesešu konfliktu/ saistītām personām.	100%, bet var samazināt atkarībā no būtiskuma
	Vizuālās identitātes un publicitātes prasību neizpilde	
12 .p un kt s	Informatīvajā materiālā, piemēram informatīvā plāksne (būvdarbu objektā) nav uzstādīta vispār.	2% no konkrētā būvdarbu līguma
12 .p un kt s	Ja informatīvajam materiālam, stendam, plāksnei vai plakātam nav lietots Eiropas Savienības karogs ar atsauci uz Eiropas Savienību	2% no projekta publicitātes izmaksām
12 .p un kt s	Informatīvais materiāls stends, plāksne vai plakāts ir uzstādīts, bet trūkst atsauce uz fondu un/vai saukli. Šāds pārkāpums ir raksturojums kā kļūda, tomēr konkrētais pārkāpums jāizvērtē, vadoties pēc tā, vai pārkāpums ir noticis pirmo reizi vai atkārtoti.	Ja pārkāpums ir noticis pirmo reizi, finanšu korekciju nepiemēro. Ja pārkāpums izdarīts atkārtoti, piemēro 2% korekciju no publicitātes izmaksām (plakāta, stenda, plāksnes).

12 .p un kt s	<p>ļespējamās rīcības:</p> <p>1. ja projektā ir notikusi pārbaude un tās ietvaros nav konstatēti (atklāti) pārkāpumi publicitātes normu ievērošanā un trūkumi konstatēti tikai revīzijas iestādes veiktajā projekta pārbaudē tiks piemērota proporcionālā finanšu korekcija;</p> <p>2. ja pārbaudē ir konstatēti pārkāpumi publicitātes normu ievērošanā un ir dots termiņš trūkumu novēršanai un revīzijas, Atbildīgā iestāde konstatē, ka termiņš tiek kavēts, tiek piemērota proporcionālā finanšu korekcija.</p>	2% no projektā attiecināmajām publicitātes izmaksām vai apjoms konkrētām publicitātes izmaksu pozīcijām
	Citi pārkāpumi	
N o 41 .p un kt a līdz 44 .p un kt a m	Gadījumi, kas nav minēti vadlīniju 2.pielikumā, bet ir būtisks pārkāpums, par kuru nepieciešams piemērot finanšu korekciju	25%; 10%; 5%; 2%

Kā Atbildīgā iestāde veic uzraudzību projekta pēcieviešanas periodā?

Atbildīgā iestāde projekta ilgspēju un tā rezultātu uzturēšanu pārliecinās balstoties uz sekojošo:

- saņemot un izvērtējot Finansējuma saņēmēja sagatavotos pēcieviešanas uzraudzības pārskatus;
- veicot pārbaudes projekta īstenošanas vietā pie Finansējuma saņēmēja;
- izvērtējot citu projekta pēcieviešanas uzraudzībai nepieciešamo informāciju (piemēram, gūtie ienēmumi, īpašumtiesību jautājumi, faktiskie pieslēgumi pie izveidotās ūdenssaimniecības infrastruktūras, u.c.);
- saņemot un izvērtējot informāciju, kas tiek sniegta trešajām pusēm vai ir pieejama publiski medijos vai interneta vietnēs.

Kad noslēdzas Finansējuma saņēmēja projekta pēcieviešanas uzraudzības periods?

Finansējuma saņēmēja projekta pēcieviešanas uzraudzības periods noslēdzas ar Atbildīgās iestādes vadītāja elektroniski parakstīto vēstuli par pēdējā (piektā) pēcieviešanas uzraudzības pārskata apstiprināšanu.

Der zināt!!!

Finansējuma saņēmējs, saņemot vēstuli par pēdējā (piektā) pēcieviešanas uzraudzības pārskata apstiprināšanu, uzmanīgi iepazīstas ar tajā minēto informāciju par Finansējuma saņēmēja nepieciešamajām darbībām par projekta uzturēšanu ilgtermiņā arī pēc pēcieviešanas uzraudzības perioda beigām.

Finansējuma saņēmējam detalizētāka informācija par projektu ilgtspējas nodrošināšanu ir šādās sadaļās:

- [Horizontālo prioritāšu ieviešanas prasības](#)

Pamatinformācija par projektu ilgtspējas nodrošināšanu

[Skatīt vairāk](#)

Noslēgto vienošanos grozījumu veikšanas nosacījumi

[Skatīt vairāk](#)

Īpašumtiesības un izmaiņu aizlieguma nosacījumi

[Skatīt vairāk](#)

Projektu ieņēmumu nosacījumi

[Skatīt vairāk](#)

Faktisko pieslēgumu izveides progress

[Skatīt vairāk](#)

Projektu dokumentācijas uzglabāšanas nosacījumi

[Skatīt vairāk](#)

Projekta publicitāte un vizuālās identitātes prasības

[Skatīt vairāk](#)

**Pēcieviešanas uzraudzības
pārskati**

[Skatīt vairāk](#)

**Pārbaudes projekta īstenošanas
vietā**

[Skatīt vairāk](#)

<https://www.varam.gov.lv/lv/pamatinformacija-par-projektu-ilgtspijas-nodrosinasanu>